

Kapitel 5. Udviklingen i banksektoren

Bankkrisen 2008 -2010

Krisens årsager

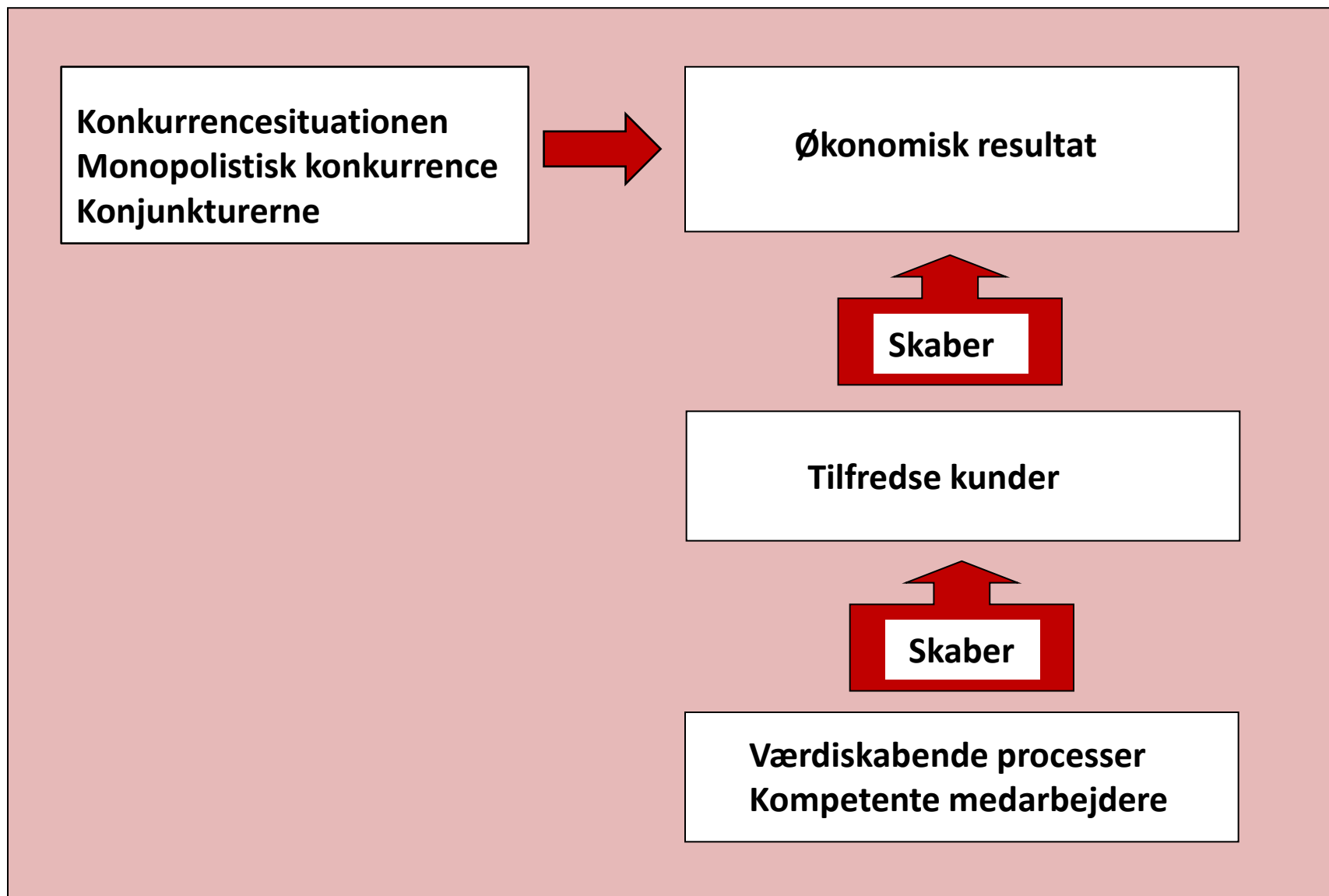
Hvordan kunne det komme så vidt, at en ellers traditionel ret forsigtig sektor kunne komme ud i så store vanskeligheder? Forklaringen skal findes i et samspil af mange faktorer:

- Man havde stor succes, og derfor overså man de røde advarselsslamper.
- Høj gearing. Kraftig ekspansion for lånte penge. Ekspansion var let, for det var let at låne penge.
- Hele sektoren havde gennem flere år ekspanderet hurtigere end nationalproduktet og finansieret indlånsunderskuddet ved store lån i udlandet.
- Kort hukommelse. Når det går godt nu, glemmer man fortiden. Denne tendens øges, hvis alle andre i branchen tænker på samme måde. Fænomenet kaldes mental nærsynethed.
- Risikospredning over landegrænser – globalisering – kan give mindre risiko, men det kan også give større risiko, fordi man bliver tæt forbundet med mange i samme branche.
- Sektoren liberaliseret, og det i en grad, så den måske er endt med at være for lidt reguleret.
- Mangel på omhu og på sund dømmekraft ved bevilling af store udlån, specielt til hurtigt ekspanderende ejendomsfirmaer med et svagt kapitalgrundlag.
- Store risici er svære at vurdere – Her kommer standardiserede risikovurderingssystemer ofte til kort.
- Svag bestyrelse – for lidt modspil til direktionen.
- Aktionærerne ukritiske og passive, så længe det går godt.

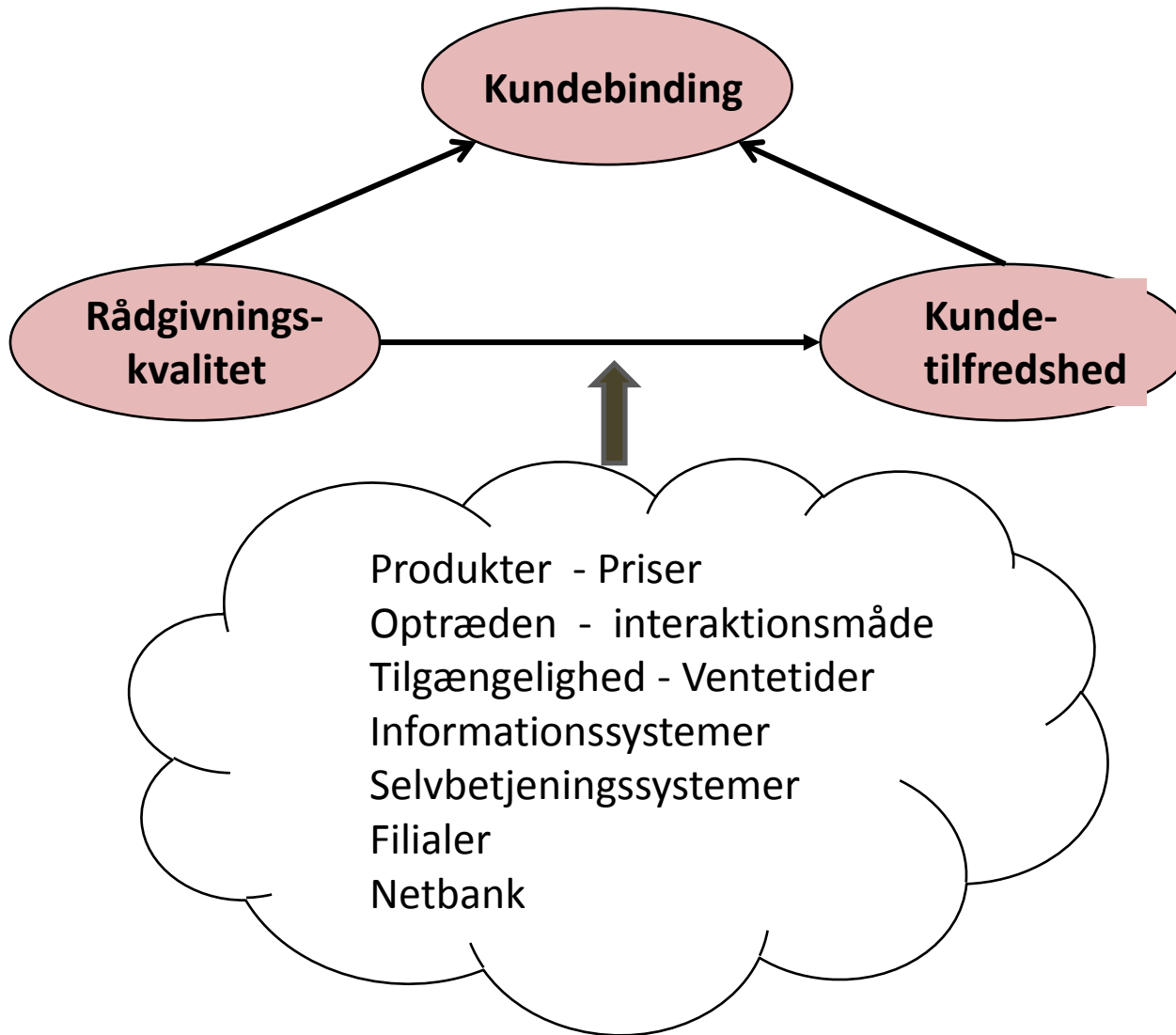
Udvikling:

- Liberalisering og globalisering
- Gebyrerne forøget kraftigt (konkurrencen er lav)
- Forskellen på ind- og udlånsrenten forøget
- Kundesegmentering
- Elektronisk banking
- Færre filialer, reduktion i åbningstider
- Procesorientering
- Opgradering af kvalificeret kunderådgivning
  - Kompetent rådgivning
  - Fejlfri opgaveløsning
  - Hurtig opgaveløsning
- Markedsposition
  - Kundetilfredshed
  - Afgang af kunder
  - Tilgang af kunder
  - Antal reklamationer
- Rating
  - Kundernes rating
  - Bankens rating (påvirker mulighederne for funding og prisen for funding)

Figur 5.1.

Figur 5.2. (Ikke med i bogen)

Væsentlige indikatorer for virksomhedens position:

- Kundetilfredshed
- Afgang af kunder
- Tilgang af kunder
- Antal reklamationer

Forudsætninger:

- Kompetent rådgivning
- Fejlfri opgaveløsning
- Hurtig opgaveløsning

Basel II – reglerne

- Solvensprocent på mindst 8% af de risikovægtede aktiver
- Flere beføjelser til tilsynsmyndighederne
- Større offentlig indsigt i bankernes forhold
Eksempelvis kan Finanstilsynets inspektionsrapporter i hovedtræk findes på nettet.

Konsekvenser:

- Kunderne skal inddeles i risikoklasser
- Bankers soliditet vurderes både ud fra egenkapitalens størrelse og ud fra boniteten af deres udlån
- Den risiko-orienterede vurdering overvåges af tilsyn

For kunderne bliver en af konsekvenserne, at når de risikovurderes af bankerne, må de også internt risikovurdere deres aktiviteter. Jo større risiko, desto dyrere lån.

Kapitaldækningsregler - Solvensprocent

Solvensprocent =

$$\text{(Ansvarlig kapital / Risikovægtede poster)} * 100 \geq 8 \%$$

Ansvarlig kapital = Kernekapital + Supplerende kapital

Risikovægtede poster =

Risikovægtede poster for kreditrisiko

+ Risikovægtede poster for markedsrisiko

+ Risikovægtede poster for operationel risiko

Reglerne for beregningen af solvensen er blevet strammet op i senere år.

I 2013 forventer EU at øge kravet til kernekapital (Reserver + A/S kapital) fra 4 pct. til 7 pct., med mulighed for 3 pct. mere.

Kapitalens tabsrækkefølge i tilfælde af konkurs

- Niveau 1
  - Reserver
  - Aktiekapital
  - Garantikapital (findes i nogle sparekasser)
- Niveau 2
  - Supplerende kapital
  - Øvrige kreditorer, herunder indlån
  - Indskydere er dog dækket af Garantifonden op til ca. 750.000 kr.

Statens hjælp til den finansielle sektor omfatter bl.a. bankpakker. I 2009 blev der stillet 75 mia. kr. til rådighed som lån. Heraf fik Danske Bank 26 mia. kr.

Regningen efter Amagerbankens kollaps

Aktionærerne taber	1,2 mia. kr.
Heraf Karsten Ree 800 mio. kr.	
Indskydere over 750.000 kr. taber	0,7 mia. kr. (!!!!!)
Staten taber på lånegarantier	5,6 mia. kr.
Statens samlede garantier var 13,5 mia. kr.	
Øvrige banker via indskydergaranti	2,0 mia. kr.
Øvrige tab, skønsmæssigt	4-5 mia. kr.
I alt skønsmæssigt	15 mia. kr.

Det endelige tal kendes endnu ikke.

De sidste tre måneder skete der så store nedskrivninger, at egenkapitalen blev reduceret med ca. 3 mia. kr.

Det sendte banken ned under solvenskravet.

Andre bankkrak

Andre krak: Roskilde Bank, Forstædernes Bank, Fionia Bank, Eik Bank Danmark, EBH Bank, Bank Trelleborg, Bonusbanken m.fl.

Fællestræk: Høj gearing. Stærk ekspansion og udlån til få, store kunder i ejendomsbranchen. Store lån uden for bankens naturlige kundegruppe og opland. Lemfældig kreditvurdering.

Finansiell stabilitet

- Finansiell Stabilitet er et A/S, ejet af staten.
- Det skal medvirke til finansiell stabilitet i Danmark.
- Det medvirker ved afvikling af nødlidende pengeinstitutter, hvis de bliver bedt om det.
- Finansiell Stabilitet kan indgå aftaler om ydelser af statsgarantier. Beløbet var i 2011 knap 200 mia. kr.
- Ved bankkrak går Finansiell Stabilitet ind og afvikler, dvs. søger at få de gode kunder og filialer solgt fra ret hurtigt, beholder dele til en langsom afvikling, og beholder nødtvunget i nogen tid de kunder, som ingen andre vil have.

Finanstilsynet

- Finanstilsynet skal modvirke, at finansielle virksomheder kommer i problemer.
- Fokus er rettet mod de virksomheder, der har størst betydning for den finansielle stabilitet, og på dem med den højeste risikoprofil.
- Finanstilsynet skal være kritisk og vurdere forretningsmodeller, forretningsgange og procedurer.
- Finanstilsynet kan afsætte ledelse i finansielle virksomheder, der bliver drevet på uansvarlig eller lovstridig måde.
- Finanstilsynet kan offentliggøre sine rapporter, deriblandt solvenstal og tal, der viser bankens styrke / svaghed og risikotagning.

Finanstilsynet

- Mulighed for tidlige indgreb i risikovirksomheder.
- Skærpede kapitalkrav til virksomheder, der ekspanderer hurtigt.
- Systematisk overvågning af store kreditorer.
- Finanstilsynet har også tilsynet med bankernes salg og markedsføring, herunder også investeringsrådgivningen. I visse sager oplysningspligt til forbrugerombudsmanden.
- Kontrol med, at påbud efterleves.
- Mulighed for at uddele bøder administrativt.
- Åbenhed. Se Finanstilsynets hjemmeside.

Forbrugerombudsmanden

- Forbrugerombudsmandens muligheder er øget i sager med dårlig rådgivning.
- Finanstilsynet har tilsynet med bankernes salg og markedsføring. Men alle afgørelser skal videresendes til forbrugerombudsmanden.
- Kan føre sager ved domstolene på kundernes vegne. Bl.a. i sager om dårlig rådgivning.

Problemer og udfordringer i fremtiden

- **Problemer for finanssektoren**
  - Dyb tillidskrise – tolerancekrise – dårligt ry ("grådighed")
  - Krise på de finansielle markeder – medansvar
- **Strammere rammebetingelser (som følge af mangel på tillid)**
  - Mere lovgivning – mere regulering – mere overvågning
  - Større krav til egenkapital og til sikkerhed
- **Udfordringer**
  - Overvinde finanskrisen
  - Genskabe tilliden
  - Finde frem til forretningsmodeller, der giver en tilfredsstillende nettoindtjening, uden at kunderne bliver flået.